

Miksi pankin on esitettävä kysymyksiä

Mitä rahanpesu ja terrorismin rahoittaminen on?

Rahanpesulla tarkoitetaan toimintaa, jolla rikoksella hankitun rahan alkuperä pyritään häivyttämään ja saamaan se näyttämään lailliselta. Kyseessä on kansainvälinen ilmiö, joka monesti ylittää valtakunnan rajat. Rahat ovat peräisin esimerkiksi huumerikoksista, ihmiskaupasta, ihmissalakuljetuksesta, verorikoksista, ryöstöistä, petoksista tai asekaupasta.

Rahanpesuun syyllistyvät voivat pankkijärjestelmää hyväksikäyttämällä vaikeuttaa rahojen rikollisen alkuperän jäljittämistä. Rahanpesu voi olla enemmän tai vähemmän monimutkaisesti järjestettyä.

Terrorismin rahoittamiseen voidaan käyttää sekä laillisia että rikollisesta toiminnasta peräisin olevia varoja. Siinäkin käytetään hyväksi talousjärjestelmää rahojen siirtämiseksi.

Rahanpesulaki

Lähes kaikkialla maailmassa on otettu käyttöön määräyksiä, joilla pyritään estämään pankkien käyttämistä rahanpesuun ja terrorismin rahoittamiseen. Ruotsin lainsäädäntö perustuu EU:n kolmanteen rahanpesudirektiiviin, jonka mukaan kaikki rahoitusalan yritykset EU:ssä ovat velvollisia toimimaan rahanpesua vastaan. Laki koskee myös rahoitussektorin ulkopuolisia yrityksiä ja ammatinharjoittajia, kuten mm. tilintarkastajia, asianajajia, peliyhtiöitä ja kiinteistövälittäjiä.

Pankin on esitettävä kysymyksiä

Tiivistettynä rahanpesulaki merkitsee sitä, että pankin on arvioitava riskinsä tulla käytetyksi rahanpesuun ja terrorismin rahoittamiseen. Laki asettaa korkeat vaatimukset sille, että pankilla on hyvät tiedot asiakkaistaan, näiden pankkiasioista jatkansaktoista.

Pankin saamia asiakastietoja käsitellään luottamuksellisesti ja ne kuuluvat pankkisalaisuuden piiriin.

Transaktion tarkoitus

Kun asiakas haluaa suorittaa tilillepanon tai muun transaktion, hänen on vastattava kysymyksiin ja esitettävä voimassa oleva henkilöllisyystodistus. Kyse voi olla transaktioista, joiden taustaa pankki ei ymmärrä. Tällöin pankkivirkailija on velvollinen tiedustelemaan transaktion tarkoitusta, mistä rahat ovat peräisin, mihin niitä tullaan käyttämään jne.

Tietyissä tapauksissa pankin voi olla myös tarpeellista nähdä sopimuksia, kuitteja, laskuja tai muita asiakirjoja asiakkaan selvityksen tueksi.

Pankin uudet asiakkaat

Pankki on velvollinen tarkistamaan uuden asiakkaan henkilöllisyyden esimerkiksi asiakkaan halutessa avata tilin, säästää rahastoihin tai ostaa arvopapereita. Pankkivirkailijan on ehkä esitettävä lisäkysymyksiä saadakseen enemmän tietoa asiakkaasta.

Pankin nykyiset asiakkaat

Myös pankin nykyisten asiakkaiden on pystyttävä esittämään voimassa oleva henkilöllisyystodistus ja annettava lisätietoja. Tämä voi tulla kysymykseen esimerkiksi asiakkaan halutessa suorittaa jonkun transaktion tai ottaa käyttöön uuden palvelun.

Poliittisesti vaikutusvaltaiset henkilöt

Pankin tulee saada tietää asiakkaansa PEP-status, ts. toimiiko asiakas parhaillaan tai onko hän aiemmin toiminut merkittävässä julkisessa tehtävässä toisessa valtiossa tai kansainvälisessä organisaatiossa. Pankin tulee myös saada tietää, oletko poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön perheenjäsen tai tällaisen henkilön palveluksessa.

Yritysasiakkaat

Yritystä edustavan asiakkaan on pystyttävä esittämään voimassa oleva henkilöllisyystodistus ja todistamaan oikeutensa edustaa yritystä. Sen lisäksi pankin tulee tarkistaa, kuka tai ketkä omistavat

yli 25 prosenttia yrityksestä ja onko jollakulla määräysvalta yrityksessä.

Asiakkaan on myös varauduttava vastaamaan kysymyksiin yrityksen toiminnasta, liikevaihdosta ja siitä, miten pankkipalveluita aiotaan hyödyntää.

Tietyissä tapauksissa pankki ei saa suorittaa toimeksiantoa

Jos asiakas ei pysty esittämään voimassa olevaa henkilöllisyystodistusta tai antamaan tyydyttävää selvitystä siitä, miksi hän haluaa suorittaa tietyn liiketoimen, pankki ei saa suorittaa toimeksiantoa. Ellei lakia noudateta, saatetaan yksittäistä virkailijaa rankaista ja Finansinspektionen voi asettaa pankille sanktioita. Jos pankki epäilee rahanpesua, siitä ilmoitetaan poliisille.

Maksuja koskevat tiedot

Vuodesta 2008 on ollut voimassa laki varainsiirtojen mukana toimitettavista tiedoista, EY-asetus maksajan tietojen toimittamisesta, jonka mukaan käteispanoja ja -maksuja tekevän asiakkaan on aina annettava henkilöllisyystietonsa. Pankki on velvollinen pyytämään ja säilyttämään nämä tiedot.

Lisätiedot

Pankki antaa mielellään lisätietoja rahanpesulaista.

Tarkempia tietoja lain sisällöstä antavat myös:

Svenska
Bankföreningen
Swedish Bankers' Association

Svenska Bankföreningen
www.bankforeningen.se
Telephone: 08 - 453 44 00

Finansinspektionen
www.fi.se
Telephone: 08-408 980 00